

nost k placení obžalovaného, i to, že obžalovaný byl nucen prodávati na delší úvěr, což by ovšem spadalo pod pojem »poskytování úvěru«. Na tyto všechny nedostatky skutkových zjištění nalézacího soudu poukazuje zmateční stížnost právem a bylo proto, i když nelze přihlédnouti k řadě nových skutečností, jež teprve v ní byly uvedeny k ospravedlnění postupu obžalovaného při vedení jeho podniku, zmateční stížnosti vyhověti a, ježto se nelze vyhnouti novému hlavnímu přelíčení, za souhlasu generální prokuratury podle § 5 zák. ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. pro rok 1878 právem uznati, jak se stalo.

Čís. 3723.

Okolnost, že se práva neznalý zástavní věřitel mohl považovati za oprávněna, když nebyla pohledávka včas zaplacená, zástavu prodati, poukazuje po případě na skutkový omyl podle § 2 e) tr. zák. (§ 183 tr. zák.).

Opomenutí předpisu § 461 obč. zák. prodejem zástavy zástavním věřitelem bez intervence soudu je sice bezprávné, může však míti v zá-pětí, byla-li pohledávka v době prodeje již splatnou a nebyla zaplacená, jen soukromoprávní nároky dlužníkovy.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1929, Zm I 438/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského trestního soudu v Praze ze dne 15. května 1929, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem zpronevěry podle § 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil témuž nalézacímu soudu, by o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Stížnost vytýká, uplatňujíc zmateční důvody podle § 281 čís. 9 písm. a) a b) tr. ř., jednak, že nebyl zjištěn zlý úmysl v době spáchání činu, jednak, že nalézací soud nepřihlíží k tomu, zda tu nebyly okolnosti trestnost vylučující, totiž omyl po rozumu § 2 písm. e) tr. zák., týkající se norem práva civilního, jenž se rovná omylu skutkovému. Co se tohoto zmatku dotýče, schází podklad pro jeho uplatňování, výrok nalézacího soudu. Obžalovaná hájila se tím, že zástavní lístek na perské koberce dne 29. července 1928 od Luisy C-ové koupila, že jí řekla, že jí jej bude rezervovati do 1. září 1928, bude-li jej chtít zpět koupiti, že před 1. zářím 1928 C-ovou několikrát o zaplacení dluhu upomínala, že jí manžel C-ové slíbil, že 3. září 1928 dostane peníze, a že když jí ani 3. září 1928 nezaplatil, lístek prodala. Než soud této obhajobě obžalované neuvěřil, nýbrž zjistil na základě výpovědí manželů C-ových a Karla Š-y, že C-ová dala lístek obžalované do zástavy za půjčku 3.000 Kč, splatnou 15. září 1928, a že jej obžalovaná, upomenuvši dopisem ze dne

13. září 1928 C-ovou o zaplacení, v září 1928 Juliu L-ovi za 3.000 Kč prodala. Z toho plyne, že se obžalovaná omylem právním, týkajícím se jejího oprávnění prodati věc zastavenou, vůbec nehájila. Zmateční stížnost však poukazuje na to, uplatňujíc tak z části výslovně, z části zřejmým poukazem zmateční důvod podle § 281 čís. 5 tr. ř., že soud nepřihlédl, uvažuje o zlém úmyslu obžalované, k možnosti soukromoprávního omylu vzhledem k tomu, že obžalovaná je ženou práva neznalou, že se obžalovaná, domáhajíc se zaplacení své pohledávky, i když (jak soud zjistil) šlo o zástavu, mohla podle laického výkladu slova zástava považovati za oprávněnou zástavní předmět prodati; na totéž poukazuje obsah dopisu ze dne 13. září 1928 najmě jeho soudem nehodnotěná slova »v případě, že peníze nedostanu, vím, co mám již činiti«. To nevylučuje ani její obhajoba, neboť z ní nevychází na jevo, že jí byl jasným rozdíl mezi zástavou a koupí s výhradou zpáteční koupě. Soud nalézací k těmto okolnostem nepřihlédl a zatížil tím rozsudek zmatečností podle § 281 čís. 5 tr. ř., neboť, kdyby jej byl uvážil, byl by zajisté též uvažoval, zda obžalovaná nejednala v soukromoprávním omylu. Soud nalézací zjistil ovšem ohledně subjektivní stránky činu, »že si obžalovaná byla protiprávnosti svého činu plně vědoma, že toto její vědomí jest prokázáno právě její obhajobou, tvrzením, že lístek koupila a popíráním, že jej dostala jen do zástavy«. Tu však bude uvážiti soudu, že právo zástavní jest v podstatě podle § 447 obč. zák. právem věřitele dojíti zaplacení z určité věci, kdyby závazek v určitý čas nebyl splněn. Toto právo předpokládá prodej věci — zástavy. Ustanovení § 461 obč. zák. ustanovuje ovšem, že o prodej zástavy musí býti žádáno u soudu; předpis ten je však rázu jen formálního a opomenutí předpisu toho prodejem zástavy bez intervence soudu věřitelem samým je sice bezprávné, může však míti v zápětí, byla-li pohledávka v době prodeje toho již splatnou a splacena nebyla, jen soukromoprávní nároky dlužníkovy. (Tak víd. sb. čís. 3321, odchýlně sb. n. s. čís. 273.)

Čís. 3724.

Otázku, zda vzešly pochybnosti, zda je obžalovaný v užívání rozumu či zda trpí duševní chorobou, již by mohla býti jeho přičetnost vyloučena (§ 134 tr. ř.), jest řešiti nikoli podle subjektivního dojmu rozhodujícího soudu o tom, zda se obžalovaný jeví býti abnormálním čili nic, nýbrž podle objektivních okolností vyšlých najevo za trestního řízení, při čemž jest přihlížeti k veškerým skutečnostem přicházejícím ve směru tom v úvahu, nikoliv jen k zodpovídání se pachatele; není třeba, by se obžalovaný v tom směru hájil.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1929, Zm I 730/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku porotního soudu v Hradci Králové ze dne 24. září 1929, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným